Religion and Health

ORIGINAL ARTICLE

2018, Vol: 6, No: 2, Pages: 31-39.

Citation Analysis of the Journal of Religion and Health of Mazandaran University of Medical Sciences, Mazandaran, Iran, during 2013-2017

Morteza Darabinia[1], Rahmatollah Marzband[1], Shirzad Gholami[2*]

1- Asistance Professor, Department of Islamic Thought, Faculty of Medicine, Mazandaran University of Medical Sciences, Sari, Iran
2- Associate Professor, Department of Parasitology, Faculty of Medicine, Mazandaran University of Medical Sciences, Sari, Iran

***Corresponding Author:**
Shirzad Gholami
Department of Parasitology, Faculty of Medicine, Mazandaran University of Medical Sciences, Sari, Iran

Email:
sgholami200@gmail.com

Received: 04 Mar 2018
Revised: 08 Oct 2018
Accepted: 15 Oct 2018

Abstract

Background and Purpose: Citation analysis of the articles in a journal is a method for the investigation of the validity and authenticity of the scientific articles of a journal. The present research was conducted to analyze the citations of the articles published in the Journal of Religion and Health during 2013-2017 to present the first evaluation of the scientific production of this journal.

Materials and Methods: This cross-sectional study was conducted on 9 issues of the Journal of Religion and Health. A total of 76 articles and 2,490 references were investigated in this study. The collected data were analyzed using descriptive statistics indices, including frequency and frequency percentage, in SPSS software, version 20.

Results: The results showed that the most frequent citations (30.2%) were obtained from the information sources published during 2012-2008. In this regard, the Qur'an obtained the fourth citation rank after English articles and Persian resources (i.e., articles and books). The highest rates of author participation were detected in the fields of psychology (14.7%), Islamic education (9.5%), and education (7.8%). Most of the published articles (84.2%) were original research.

Conclusion: According to the findings, the inclusion of original research, high rate of articles from other universities, and regular publication are among the advantages of the journal under study. However, the high proportion of the articles related to the fields other than Islamic and medical sciences, low share of short communication papers, and low citation number of the articles published in the journal are among the issues that should be considered in this journal.

Keywords: Citation analysis, Mazandaran University of Medical Sciences, Religion and health

▶ **Citation:** Darabinia M, Marzband R, Gholami S. Citation Analysis of the Journal of Religion and Health of Mazandaran University of Medical Sciences, Mazandaran, Iran, during 2013-2017. Religion and Health, Autumn & Winter 2018; 6(2): 31-39 (Persian).

[Downloaded from jrh.mazums.ac.ir on 2026-11-03]

دین و سلامت

مقاله پژوهشی

دوره ۶، شماره ۲، سال ۱۳۹۷ صفحه: ۳۹-۳۱.

تحلیل استنادی نشریه دین و سلامت دانشگاه علوم پزشکی مازندران ۹۶-۱۳۹۲

مرتضی دارابی‌نیا[۱]، رحمت‌اله مرزبند[۱]، شیرزاد غلامی[۲*]

چکیده

سابقه و هدف: سنجش استنادی مقالات یک نشریه، روشی برای محک‌زدن درجه اعتبار و اصالت مقالات علمی آن به شمار می‌رود. در این ارتباط، پژوهش حاضر به تحلیل استنادی مقالات نشریه دین و سلامت از سال ۱۳۹۲ تا ۱۳۹۶ پرداخته است تا اولین سنجش از تولیدات علمی نشریه مذکور را ارائه دهد.

مواد و روش‌ها: پژوهش مقطعی حاضر که از نوع پیمایشی می‌باشد، در ارتباط با نه شماره از نشریه دین و سلامت که از طریق سایت مجله و نیز دسترسی به نسخه‌های چاپی گردآوری شدند، انجام شد. در این مطالعه ۷۶ مقاله و ۲۴۹۰ منبع اطلاعاتی بررسی گردیدند. همچنین، داده‌های جمع‌آوری‌شده با استفاده از شاخص‌های آمار توصیفی شامل: فراوانی و درصد فراوانی با استفاده از نرم‌افزار SPSS 20 تجزیه و تحلیل شدند.

یافته‌ها: نتایج نشان دادند که بیشترین منابع اطلاعاتی (۳۰/۲ درصد) مربوط به سال‌های ۲۰۱۲-۲۰۰۸ می‌باشند و استناد به قرآن پس از مقالات انگلیسی و مقالات و کتب فارسی جایگاه چهارم را به خود اختصاص داده است. باید خاطرنشان ساخت که بیشترین میزان مشارکت به گروه آموزشی روان‌شناسی (۱۴/۷ درصد)، معارف اسلامی (۹/۵ درصد) و علوم تربیتی (۷/۸ درصد) اختصاص داشت. شایان ذکر است که بیشتر مقالات منتشرشده از نوع پژوهشی (۸۴/۲ درصد) بودند.

استنتاج: پژوهشی‌بودن و بالابودن سهم مقالات از سایر دانشگاه‌ها و انتشار منظم از نقاط قوت نشریه دین و سلامت محسوب می‌شود؛ اما بالابودن سهم نویسندگان غیر از رشته‌های معارف اسلامی و پزشکی، پایین‌بودن میزان سهم مقالات گزارش کوتاه و نیز پایین‌بودن نرخ استناد به مقالات چاپ‌شده در نشریه مواردی هستند که در انتشار مجله دین و سلامت باید به آن‌ها توجه شود.

واژه‌های کلیدی: تحلیل استنادی، دانشگاه علوم پزشکی مازندران، دین و سلامت

۱- استادیار، گروه معارف اسلامی، دانشکده پزشکی، دانشگاه علوم پزشکی مازندران، ساری، ایران

۲- دانشیار، گروه انگل‌شناسی، دانشکده پزشکی، دانشگاه علوم پزشکی مازندران، ساری، ایران

* **مؤلف مسئول:** شیرزاد غلامی

گروه انگل‌شناسی، دانشکده پزشکی، دانشگاه علوم پزشکی مازندران، ساری، ایران

Email:
sgholami200@gmail.com

دریافت: ۱۳ اسفند ۱۳۹۶
اصلاحات: ۱۶ مهر ۱۳۹۷
پذیرش: ۲۳ مهر ۱۳۹۷

◀ **استناد:** دارابی‌نیا، مرتضی؛ مرزبند، رحمت‌اله؛ غلامی، شیرزاد. تحلیل استنادی نشریه دین و سلامت دانشگاه علوم پزشکی مازندران ۹۶-۱۳۹۲. دین و سلامت، پاییز و زمستان ۱۳۹۷؛۶(۲): ۳۹-۳۱ (فارسی).

[Downloaded from jrh.mazums.ac.ir on 2026-11-03]

مقدمه

رسالت نشریه دین و سلامت این است که آموزه‌های دینی را در راستای بهبود و ارتقای سلامت فردی و اجتماعی با نگاهی علمی و پژوهش‌محور مورد توجه قرار دهد. ترویج سبک‌های مقابله‌ای که باورهای دینی را در جهت فهم و غلبه بر مشکلات ارائه می‌دهند، با استفاده از کاربردهای معنویت همانند آرامش‌بخشی به بیماران، تقویت کیفیت زندگی، مدیریت استرس و سلامت روان از دیگر اهداف این نشریه محسوب می‌گردد. در این راستا، افزایش چشمگیر تعداد و کیفیت مقالات پژوهشگران ایرانی در سال‌های اخیر نشان‌دهنده به بار نشستن تلاشی جمعی و مقدس برای ارتقای سطح پژوهش در این زمینه در کشور می‌باشد (۱). اهمیت‌دادن به امر پژوهش و افزایش فعالیت‌های پژوهشی در هر کشور سبب توسعه و پیشرفت شده و خودکفایی و استقلال واقعی را برای آن جامعه به ارمغان می‌آورد (۲). امروزه مقالات متعددی در زمینه‌های متنوع منتشر می‌شوند و جوامع علمی در دنیا براساس میزان مقالات منتشرشده ناشی از فعالیت‌های علمی و پژوهشی مورد ارزیابی علمی قرار می‌گیرند (۳،۴).

علم‌سنجی به‌عنوان یکی از روش‌های متداول ارزشیابی فعالیت‌های علمی نشان‌دهنده میزان رشد علمی در حوزه‌های مختلف دانش بشری می‌باشد (۵). مجله علمی عبارت است از نشریه‌ای با عنوان مشخص که به‌صورت شماره‌ای یا جزوه‌های پیاپی و معمولاً با فاصله زمانی منظم و در مدت نامعلوم منتشر می‌شود. مجلات علمی یکی از کانال‌های ارتباط علمی میان صاحب‌نظران حوزه‌های تخصصی دانش بشری بوده و یکی از مشخصه‌های اصلی ورود یک نظام اجتماعی به دوره توسعه‌یافتگی می‌باشند (۹-۶). مطالعات تحلیل استنادی یکی از رایج‌ترین تکنیک‌های علم‌سنجی است که به ارائه تصویری از روابط بین تولیدات علمی جدید و اطلاعات

از پیش تولیدشده می‌پردازد (۱۰). بررسی گرایش پژوهشگران به استفاده از منابع اطلاعاتی، علاوه بر شناسایی رفتار اطلاع‌یابی مؤلفان، معیاری برای محک‌زدن درجه اعتبار و اصالت مقاله علمی به شمار می‌رود (۱۱). تحلیل استنادی، ابزاری مفید برای ارزیابی میزان استفاده از انواع منابع کتابخانه‌ها می‌باشد. برخی از مطالعات انجام‌شده با استفاده از این روش نشان داده‌اند که در برخی از موارد، مجلات بیشترین درصد استناد را داشته‌اند (۱۲،۱۳) و در برخی از موارد، کتاب‌ها بیشترین درصد را به خود اختصاص داده‌اند (۱۴). علم‌سنجی در مطالعات مختلف به روش‌های متفاوتی صورت گرفته است: وضعیت کمی مقالات در پایگاه‌های اطلاعاتی (۱۵)، تحلیل ساختار کیفیت مقالات (۹)، وضعیت تولید مقالات علمی توسط اعضای هیأت علمی (۱۶)، میزان استنادات (۱۲) و میزان همکاری نویسندگان (۷،۱۲). با توجه به اهمیت نشریات علمی در عرصه علم و دانش شایسته است که به‌صورت دوره‌ای از نظر علمی ارزیابی شوند؛ زیرا ارزیابی نشریات علمی- پژوهشی می‌تواند سیاست‌گذاران عرصه علم و دانش کشور را در برنامه‌ریزی سیاست‌های پژوهشی، ارزیابی و کنترل پیشرفت‌های حاصل و ارتقای کیفیت فعالیت‌های پژوهشی یاری دهد (۱۷،۱۸). در راستای موارد بیان‌شده، پژوهش حاضر به تحلیل استنادی نشریه دین و سلامت در سال‌های ۱۳۹۲ تا ۱۳۹۶ پرداخته است تا تصویری روشن از تولیدات علمی این مجله را ارائه دهد.

مواد و روش‌ها

پژوهش مقطعی حاضر از نوع مطالعات پیمایشی می‌باشد. برای انجام این پژوهش ابتدا تمام شماره‌های منتشرشده مجله در فاصله زمانی اسفند ۱۳۹۲ تا شهریور ۱۳۹۶ از طریق سایت مجله و نیز دسترسی به نسخه‌های چاپی آن گردآوری گردید. جامعه آماری پژوهش که شامل تمامی مقالات منتشرشده (۷۶ مقاله) در فاصله زمانی مذکور بود، به‌صورت سرشماری مورد بررسی قرار گرفت. شایان ذکر می‌باشد که طی این دوره پنج ساله، نه شماره از مجله منتشر گردیده است. این مجله به‌صورت دوفصلنامه با فاصله زمانی شش ماه یک بار منتشر

[Downloaded from jrh.mazums.ac.ir on 2026-11-03]

می‌شود. در پژوهش حاضر مقالات این نشریه براساس نوع مقاله، تعداد نویسندگان برای هر مقاله، سال انتشار، دانشگاه، دانشکده، گروه علمی، رشته تخصصی، تعداد منابع، تعداد منابع فارسی، تعداد منابع لاتین، نوع منبع مورد استفاده، به‌روزبودن منابع، خوداستنادی، ذکر کد تصویب و تعداد استناد به مقاله دسته‌بندی و مقایسه شدند. داده‌های مورد نیاز از طریق مراجعه به متن مقالات استخراج گردیدند و وارد نرم‌افزار SPSS 20 شدند. در ادامه، داده‌ها با استفاده از شاخص‌های آمار توصیفی شامل: فراوانی و درصد فراوانی با کاربرد نرم‌افزار فوق تجزیه و تحلیل گردیدند.

یافته‌ها

در مجموع از اسفند سال ۱۳۹۲ تا شهریور ۱۳۹۶ طی یک دوره پنج ساله، ۷۶ مقاله در نشریه دین و سلامت به چاپ رسیده است. میانگین تعداد مقالات در هر دوره ۳/۶±۱۵/۲ بود. انواع این ۷۶ مقاله منتشرشده عبارت بودند از: ۶۴ مقاله (۸۴/۲ درصد) پژوهشی، ۱۰ مقاله مروری (۱۳/۲ درصد) و ۲ مورد گزارش کوتاه (۲/۶ درصد). در زمینه به‌روزبودن منابع اطلاعاتی مورد استفاده، از مجموع ۲۴۹۰ منبع، ۲۸۴ منبع (۱۱/۴ درصد) مربوط به سال‌های ۲۰۱۷-۲۰۱۳، ۷۵۲ منبع (۳۰/۲ درصد) مربوط به سال‌های ۲۰۱۲-۲۰۰۸، ۶۰۲ منبع (۲۴/۲ درصد) مربوط به سال‌های ۲۰۰۷-۲۰۰۳، ۳۱۲ منبع (۱۲/۵ درصد) مربوط به سال‌های ۲۰۰۲-۱۹۹۸، ۴۸۶ منبع (۱۹/۵ درصد) مربوط به سال‌های قبل از ۱۹۹۸ و ۵۴ منبع (۲/۲ درصد) بدون ذکر سال انتشار بودند. لازم به ذکر می‌باشد که میانگین تعداد نویسندگان برای هر مقاله معادل ۱/۴۲±۳/۳۹ (۳/۴ نفر) به‌دست آمد. بیشترین تعداد نویسنده نیز ۵۸ نفر (۲۲/۵ درصد) در سال ۱۳۹۳ بود. علاوه‌براین، کمترین و بیشترین تعداد نویسنده برای هر مقاله به‌ترتیب یک (۳/۹ درصد) و هشت نفر (۱/۳ درصد) در پنج دوره انتشار مجله بود (جدول ۱). از سوی دیگر، میانگین تعداد نویسندگان زن و مرد در هر مقاله به‌ترتیب معادل ۱/۲۳±۱/۳۰ و ۱/۳۵±۲/۰۹ به‌دست آمد. باید عنوان نمود که از مجموع ۲۵۸ نویسنده، ۱۵۹ نفر مرد (۶۱/۶ درصد) و ۹۹ نفر زن (۳۸/۴ درصد) بودند.

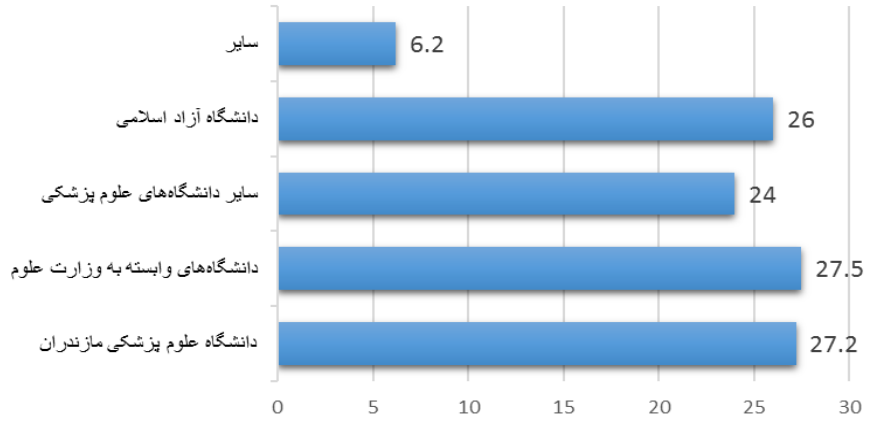
مطابق با نتایج این پژوهش، بیشترین میزان مشارکت در انتشار مقالات از آن نویسندگان دانشگاه‌های وزارت علوم با ۷۱ نویسنده (۲۷/۵ درصد) بود و کمترین میزان مشارکت به سایر مؤسسات علمی با ۱۶ نویسنده (۶/۲ درصد) اختصاص داشت. بر مبنای نتایج، بیشترین میزان مشارکت در دانشکده روان‌شناسی و علوم تربیتی (۲۷/۸ درصد) و دانشکده پزشکی (۲۴/۹ درصد) مشاهده شد. علاوه‌براین، بیشترین میزان مشارکت گروه‌های علمی به‌ترتیب به گروه آموزشی روان‌شناسی (۱۴/۷ درصد)، معارف اسلامی (۹/۵ درصد) و علوم تربیتی (۷/۸ درصد) اختصاص داشت (نمودار ۱).

منابع اطلاعاتی استنادشده در مقالات نشریه و میزان آن‌ها به‌ترتیب عبارت بودند از: مقالات انگلیسی (۳۴ درصد)، مقالات فارسی (۲۷/۶ درصد)، کتاب‌های فارسی (۱۴/۳ درصد) و قرآن کریم (۶/۵ درصد) (نمودار ۲). ذکر این نکته ضرورت دارد که در ۹۹/۷ درصد از مقالات، کد تصویب ذکر نشده بود و تنها ۰/۳ درصد از مقالات دارای کد تصویب درج‌شده بودند. در مجموع ۷۶ مقاله، ۲۴۹۰ مقاله به‌عنوان منبع اطلاعاتی مورد استفاده قرار گرفته

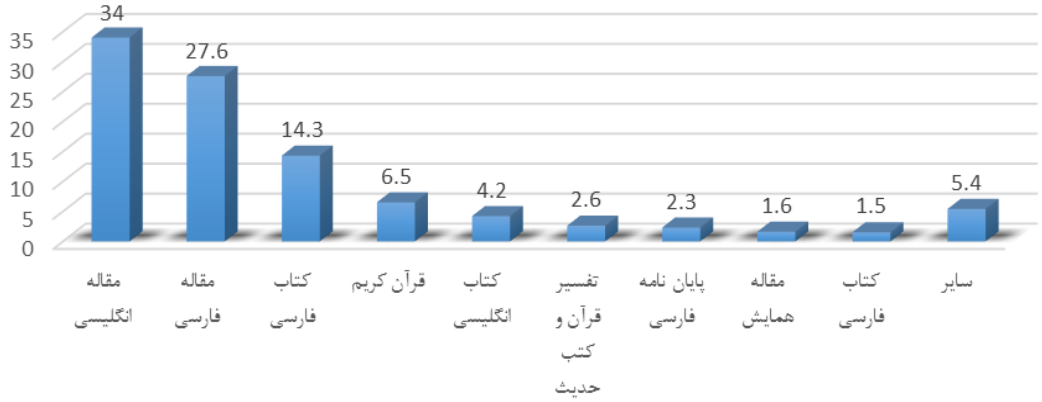
جدول ۱: توزیع مقالات نشریه دین و سلامت از نظر میانگین نویسندگان در هر مقاله به تفکیک سال‌های مورد بررسی (۹۶-۱۳۹۲)

سال انتشار	مقالات		تعداد نویسندگان در هر شماره		میانگین تعداد نویسندگان در هر مقاله
	تعداد	درصد	تعداد	درصد	تعداد
۱۳۹۲	۹	۱۲	۳۰	۱۱/۵	۳/۳
۱۳۹۳	۱۷	۲۲/۲	۵۸	۲۲/۵	۳/۴
۱۳۹۴	۱۸	۲۳/۶	۶۹	۲۷	۳/۸
۱۳۹۵	۱۵	۲۰	۵۱	۲۰	۳/۴
۱۳۹۶	۱۷	۲۲/۲	۵۰	۱۹	۲/۹
مجموع	۷۶	۱۰۰	۲۵۸	۱۰۰	۳/۴

[Downloaded from jrh.mazums.ac.ir on 2026-11-03]

نمودار ۱: سهم و میزان مشارکت دانشگاه‌ها و سازمان‌ها در انتشار مقالات علمی در مجله دین و سلامت

نمودار ۲: توزیع فراوانی مقالات منتشرشده براساس نوع منابع اطلاعاتی در مجله دین و سلامت از سال ۱۳۹۲ تا ۱۳۹۶

جدول ۲: توزیع فراوانی مقالات براساس ذکر کد تصویب، نوع و تعداد منابع اطلاعاتی، خوداستنادی و مجموع تعداد استنادات به مقالات نشریه دین و سلامت از سال ۱۳۹۲ تا ۱۳۹۶

سال انتشار	ذکر کد تصویب		تعداد منابع اطلاعاتی		خوداستنادی		تعداد استنادات به مقالات مجله	
	تعداد	درصد	تعداد	درصد	تعداد	درصد	تعداد	درصد
۱۳۹۲	۱	۱۱/۱	۳۵۶	۱۴/۳	۳	۷/۸	۲۱	۴۷/۸
۱۳۹۳	۰	۰	۶۲۴	۲۵	۷	۱۸/۲	۴	۹/۱
۱۳۹۴	۳	۱۶/۷	۴۹۱	۱۹/۷	۵	۱۳	۱۷	۳۸/۶
۱۳۹۵	۱	۶/۷	۴۴۳	۱۷/۸	۸	۲۱	۲	۴/۵
۱۳۹۶	۳	۱۷/۶	۵۷۶	۲۳/۲	۱۵	۴۰	۰	۰
مجموع	۸	۱۰/۵	۲۴۹۰	۱۰۰	۳۸	۱۰۰	۴۴	۱۰۰

بودند که بیشترین تعداد منبع اطلاعاتی در دوره دوم انتشار مجله در سال ۱۳۹۳ به میزان ۲۵ درصد مشاهده شد. در مجموع مقالات، نویسندگان ۳۸ مرتبه (۱/۵ درصد) به مقالات خود استناد نموده بودند. بیشترین موارد خوداستنادی نیز ۵ منبع در یک مقاله بود که این فراوانی در دوره پنجم، یک بار مشاهده شد. علاوه‌براین، بیشترین استنادات به مقالات چاپ‌شده در مجله، استناد به مقالات دوره اول (۲۱ مرتبه) بود (جدول ۲).

بحث

تولید دانش یکی از فعالیت‌های مهم دانشگاه‌های کشور می‌باشد که به‌ویژه در سال‌های اخیر همواره مورد

[Downloaded from jrh.mazums.ac.ir on 2026-11-03]

توجه نویسندگان قرار داشته است (۲۱-۱۹). شاخص مقالات کشور در سال‌های اخیر از رشد خوبی برخوردار بوده و موجب ارتقای جایگاه ایران در بین کشورهای منطقه و جهان شده است (۱۶). یافته‌های این مطالعه نشان دادند که در نه شماره منتشرشده از نشریه علمی- پژوهشی دین و سلامت، در مجموع ۷۶ مقاله توسط ۲۵۸ نویسنده انتشار یافته است.

نتایج نشان دادند که میانگین تعداد نویسندگان در هر مقاله ۳/۴ بوده است که از آن میان، ۳۸/۳ درصد از نویسندگان را زنان و ۶۱/۷ درصد را مردان تشکیل داده‌اند. در مطالعه حیدری و همکاران (۲۰۱۶) با عنوان "ضریب همکاری گروهی نویسندگان مقالات مجله پژوهش در پزشکی"، میانگین تعداد نویسندگان در هر مقاله ۱/۴۲±۳/۳۹ بود (۱۹) که بیشتر از این میانگین در مطالعه حاضر می‌باشد. در پژوهش مذکور، ۶۴/۶ درصد از نویسندگان را مردان و ۳۵/۴ درصد را زنان تشکیل دادند (۲۲) که از این نظر با مطالعه حاضر همخوانی دارد. در این ارتباط، در پژوهشی که در سال ۱۳۹۰ با عنوان "تحلیل استنادی و الگوی همکاری نویسندگان شش نشریه ایرانی انگلیسی زبان ISC" انجام شد، نتایج نشان دادند که در ۱۰۵۲ مقاله مورد بررسی، میانگین مشارکت نویسندگان برای هر مقاله نزدیک به سه می‌باشد (۲۳) که این میزان به یافته‌های مطالعه حاضر نزدیک است. از سوی دیگر، در پژوهشی که در ارتباط با ۸۳ مقاله منتشرشده در نشریات علمی- پژوهشی دانشکده‌های پرستاری- مامایی تهران، ایران و شهید بهشتی در سال ۱۳۸۷ انجام شد، گزارش گردید که میانگین و انحراف معیار تعداد نویسندگان هر مقاله ۱/۲±۳/۸ بوده و حداقل تعداد نویسندگان یک نفر و حداکثر تعداد نویسندگان هفت نفر بوده است (۲۴). در مطالعه حاضر نیز حداقل تعداد نویسندگان یک نفر و حداکثر تعداد نویسندگان هشت نفر بود. در این زمینه، در پژوهش عصاره و همکاران در سال ۱۳۸۹ در ارتباط با بررسی نویسندگی پژوهشگران ایرانی در نمایه‌های استنادی در پایگاه Web of Science طی سال‌های ۲۰۰۰ تا ۲۰۰۶ گزارش گردید که بیشتر مقالات دارای دو و سه نویسنده بوده‌اند (۲۵). همچنین، در پژوهشی که در آن به بررسی تطبیقی شبکه‌های تألیفی مقالات ایرانی در رشته‌های کتابداری، روان‌شناسی و مدیریت در پایگاه ISI (Information Sciences Institute) طی سال‌های ۲۰۰۰ تا ۲۰۰۹ پرداخته شد، نتایج نشان دادند که بیشترین مشارکت در تولید مقالات دارای دو و سه نویسنده بوده است (۲۶). این نتایج با یافته‌های مطالعه حاضر همخوانی دارد. علت محدودشدن نویسندگان یک مقاله می‌تواند مربوط به نحوه محاسبه امتیازدهی دانشگاه‌ها و مؤسسات علمی به نویسندگان متعدد در یک مقاله باشد.

در مطالعه حاضر میانگین تعداد مقالات در هر دوره معادل ۱۵/۲±۳/۶ بود. در مطالعه حیدری و همکاران با عنوان "میزان درستی نگارش مقالات دو نشریه علمی- پژوهشی در دانشگاه‌های علوم پزشکی شهر تهران"، میانگین تعداد منابع مورد استفاده در مقالات منتشرشده معادل ۲۴/۵±۱/۲ به‌دست آمد (۲۷) که با نتایج مطالعه حاضر همسویی نداشت. به نظر می‌رسد که میان‌رشته‌ای‌بودن نشریه دین و سلامت یکی از عوامل تأثیرگذار بر پایین‌بودن میانگین تعداد مقالات در مجله مورد مطالعه است. در پژوهش حاضر از ۷۶ مقاله منتشرشده در نشریه، ۶۴ مورد (۸۴/۲ درصد) پژوهشی، ۱۰ مورد مروری (۱۳/۲ درصد) و ۲ مورد گزارش کوتاه (۲/۶ درصد) بودند. هرچند در مطالعه حیدری و همکاران با عنوان "وضعیت کمی مقالات زئونوز ایران در پایگاه اطلاعاتی Web of Science: مطالعه علم‌سنجی" ۸۱/۶۹ درصد از مقالات پژوهشی بودند (۱۵)؛ اما مغفول‌ماندن گزارش کوتاه که پایه و بنیاد مطالعات جامع‌تر تلقی می‌شود، ناشی از عدم آگاهی لازم در مورد این نوع مطالعه در میان پژوهشگران است. باید خاطرنشان ساخت که میزان نرخ خوداستنادی نشریات بسیار تحت نفوذ حجم مقالات نمایه‌شده می‌باشد (۲۸). در این راستا، نتایج مطالعه غنی (۲۰۰۹) حاکی از آن بودند که میانگین نرخ خوداستنادی در نشریات فارسی در حوزه علوم پزشکی معادل ۳/۲۹ با میانه ۲ می‌باشد (۲۹). در مطالعه حاضر میانگین استناد به خود در منابع اطلاعاتی مقالات

[Downloaded from jrh.mazums.ac.ir on 2026-11-03]

منتشرشده معادل ۱/۵۲ بود. تعداد استناد به مقالات چاپ‌شده در نشریه نیز در مجموع ۴۴ مورد به‌دست آمد. در این ارتباط، Tiew (۱۹۹۸) با ارزیابی ۲۵۸ مقاله دریافت که میانگین استناد برای هر مقاله ۱۶/۴۹ است (۳۰). Haridasan و Kulshrestha (۲۰۰۷) نیز در پژوهشی با عنوان "تحلیل استنادی مقالات مجله سازمان دانش" بیان نمودند که در دوره نه ساله از سال ۱۹۹۳ تا سال ۲۰۰۱، به‌طور متوسط به ازای هر مقاله ۲۱ استناد وجود دارد (۳۱). یکی از شاخص‌های کیفی ارزیابی و رتبه‌بندی مقالات، حوزه‌های موضوعی و کشورها، میانگین استناد به هریک از مقالات است (۳۲). از نظر نقشی که این پژوهشگران در جهان دانش داشته‌اند، میزان استناد به مقالات معیار خوبی می‌باشد. نتایج به‌دست‌آمده از مطالعات گویای آن هستند که نسبت تعداد مقالات با نسبت تعداد استنادها رابطه مستقیمی دارد (۲۸).

نتیجه‌گیری

ارزیابی مداوم تولیدات علمی با توجه به زمینه اسلامی و فرهنگ غنی کشور برای سیاست‌گذاری بهینه در امر پژوهش ضروری است. مقاله حاضر اولین پژوهشی می‌باشد که به بررسی استنادی مقالات منتشرشده در نشریه دین و سلامت پرداخته است و می‌تواند به‌عنوان سابقه، زمینه مطالعات وسیع‌تر را فراهم نماید. از نقاط قوت این نشریه می‌توان به پژوهشی‌بودن، بالابودن سهم مقالات از سایر دانشگاه‌های کشور و انتشار منظم آن اشاره کرد؛ اما بالابودن تعداد مقالات نوشته‌شده توسط نویسندگان خارج از رشته‌های معارف اسلامی و پزشکی، پایین‌بودن میزان مقالات گزارش کوتاه و نیز پایین‌بودن نرخ استناد به مقالات چاپ‌شده در نشریه از مواردی هستند که لازم است در انتشار نشریه دین و سلامت به آن‌ها توجه گردد.

محدودیت‌ها

متأسفانه پس از استخراج و تحلیل داده‌ها، نسخه شماره ۱۰ مجله از چاپ خارج شد و دیگر امکان افزودن اطلاعات استنادی مجلد جدید به یافته‌های مقاله وجود نداشت. بی‌شک، انجام این مهم در بررسی‌های بعدی مورد توجه قرار خواهد گرفت. از سوی دیگر، از آنجایی که هدف نویسندگان تحلیل استنادی شماره‌های چاپ‌شده نشریه دین و سلامت بود و عنوان مقاله نیز نشان از همین موضوع داشت، در این پژوهش تحلیل محتوایی مقالات نشریه دین و سلامت انجام نشد که این مهم در ارزیابی‌های آینده نشریه مورد بررسی قرار خواهد گرفت.

پیشنهادات

معرفی بهتر مجله و شناسایی آن به نویسندگان هدف می‌تواند سهم به‌سزایی در افزایش تعداد مقالات مرتبط در هر شماره داشته باشد. برای افزایش تعداد مقالات گزارش کوتاه و یا حتی گزارش مورد، سردبیر قادر است از نویسنده بخواهد که مقاله ارسالی را در قالب گزارش کوتاه تعریف و تنظیم نماید. مشکل اندک‌بودن استناد به مقالات این نشریه، بیشتر ناشی از عدم اطلاع نویسنده از وجود مقالات مرتبط در این نشریه می‌باشد که در این‌گونه موارد با راهنمایی و ارجاع نویسنده به مقالات مرتبط در نشریه می‌توان نرخ استناد به مقالات چاپ‌شده در این نشریه را تا حدی افزایش داد.

حمایت مالی

این مقاله تحت حمایت مالی هیچ سازمانی قرار ندارد.

ملاحظات اخلاقی

تمامی اطلاعات مورد استفاده در این مطالعه تنها در جهت اهداف پژوهشی به کار گرفته خواهند شد.

تضاد منافع

این مقاله با منافع هیچ فرد حقیقی و حقوقی در تضاد نمی‌باشد.

تشکر و قدردانی

بدین‌وسیله نویسندگان مراتب قدردانی خود را از

[Downloaded from jrh.mazums.ac.ir on 2026-11-03]

کارکنان دفتر مجله دین و سلامت که آن‌ها را در اجرای این پژوهش یاری نمودند، تشکر و قدردانی می‌نمایند.

References

1. Valaei N, Kosaryan M, Nasiri E, Mossavi SF. Methodological evaluation of the papers published in the journal of Mazandaran university of medical sciences, number 1-47, summer 2005. Journal of Mazandaran University of Medical Sciences. 2006; 16(52):131-40. (Persian)
2. Sabzevari S, Mohammad Alizadeh S, Aziz Zadeh Foroozi M. Views of faculty members of Kerman University of obstacles in conducting research activities. Journal of Shahid Sadoughi University of Medical Sciences. 2000; 8(2):18-27. (Persian)
3. Reza GM, Masoud S, Nasim V, Azam B. Analysis of medical sciences articles structure quality during 2002-2008. Payavard Salamat. 2012; 6(1):78-87. (Persian)
4. Badrizadeh A, Gholami Y, Birjandi M, Beiranvand G, Mahooti F. Barriers to research from viewpoint of faculty members of Lorestan university of medical sciences. Yafteh. 2009; 11(3):93-100. (Persian)
5. Osareh F. Collaboration in astronomy knowledge production: a case study in ScienceDirect from 2000-2004. Proceeding of the 10th International Conference on Scientometrics and Informatics, Berlin, Germany; 2005.
6. Garavand A, Kazemnejad A. Content analysis and collaboration rate of published articles in police medicine journal during 2012–2016. Police Medicine. 2016; 5(2):161-9. (Persian)
7. Marefat R, Saberi M, Abdolmajid A, Zoodranj M. A survey on collaboration rate of authors in presenting scientific papers in Koomesh journal during 1999-2010. Koomesh. 2012; 13(3):279-86. (Persian)
8. Alijani R, Karami N, Mohammadi FA. Bibliometric study of "Informology Quarterly". Journal of National Studies on Librarianship and Information Organization. 2010; 21(2):75-88. (Persian)
9. Zeraatkar K, AlishanKarami N. Citation and content analysis of Hormozgan Medical Journal. Bimonthly Journal of Hormozgan University of Medical Sciences. 2014; 17(1):53-60. (Persian)
10. Chavoshi NajafAbadi Z, Shabani A. A study on the concepts, definitions and functions of citation analysis in Scintometrics domain. Quarterly Journal of Epistemology. 2009; 2:15-24. (Persian)
11. Jalalzadeh S. Surveying medical quarterly of Tabriz University of medical sciences authors trends in using information resources during (2004-2008). Scientific Communication. 2011; 20(2):1-7. (Persian)
12. Afshar M, Abdulmajid AH, Danesh F. Survey of citations and authors collaboration rate of journal of research in medical sciences. Health Information Management. 2009; 6(2):123-32. (Persian)
13. Tavassoli M, Davaridolatabadi N, Shahi M. A citation analysis of specialty dissertations in Hormozgan University of Medical sciences. Bimonthly Journal of Hormozgan University of Medical Sciences. 2008; 12(3): 201-6. (Persian)
14. Okiy RB. A citation analysis of education dissertations at the Delta State University, Abraka, Nigeria. Collection Building. 2003; 22(4):158-61.
15. Yousefi A, Alavinia SM, Arzamani K. Quantitative analysis of Iranian zoonoses articles in Web of Science database. Journal of North Khorasan University of Medical Sciences. 2014; 5(4):891-902. (Persian)
16. Sobhani AR, Tabari R, Tayefeh N. The article publication status among faculty members of Guilan University of Medical Sciences. Journal of Guilan University of Medical Sciences. 2009; 18(70):80-6. (Persian)
17. Zareee I, Sediqi Z. Citation analysis of the articles published in quarterly of Islamic revolution studies (vol. no. 13 to no. 34) from 2008 to 2013. University of Islamic Sciences. 2014; 10(35):218-24. (Persian)
18. Abolfathi Momtaz Y, Delbari A, Sahaf R, Roustaei S, Hosseiny RS, Ramshini M. Content and citation analysis of articles published in Iranian Journal of Aging, 2006-2015. Iranian Journal of Ageing. 2017; 12(2):208-19. (Persian)
19. Fakhar M, Darabinia M, Montazeri M. Some Islamic pattern in relation to food and water hygiene. The Turkish Online Journal of Design, Art and Communication. 2016; 6:2104-8.
20. Darabinia M, Gorji AH, Gholami S. Self-care study in the Iranian medical students based on Islamic thought. Journal of Nursing Education and Practice. 2017; 7(9):85.
21. Darabinia M, Gholami S, Heidari Gorji AM. Evaluation of Islamic spiritual self-care (Musharatah) in the students of Mazandaran University of medical sciences. Religion and Health. 2017; 4(1):12-20. (Persian)
22. Heydari M, Safavi Z. The survey of

[Downloaded from jrh.mazums.ac.ir on 2026-11-03]

collaborative coefficient of article authors in "Journal of Research in Medical Sciences" since 2007 to 2011. Research in Medicine. 2012; 36(2):109-13. (Persian)
23. Ghane MA. Citation analysis and collaboration pattern of six Iranian english journals in engineering area indexed in islamic world science citation center. Iranian Journal of Information Processing & Management. 2011; 26(4):1303-19. (Persian)
24. Heidari M, Valaie N, Azizi F. The evaluation of accuracy of article writing in scientific journals of nursing-midwifery in Tehran. Research in Medicine. 2011; 35(1):49-55. (Persian)
25. Osareh F, Chakoli AN, Keshvari M. Co-authorship of Iranian researchers in science, social science, art and humanities citation indexes in the web of science between 2000 and 2006. Iranian Journal of Information Processing & Management. 2010; 25(4):573-95. (Persian)
26. Hariri N, Nikzad M. Co-authorship networks of Iranian articles in library and information science, psychology, management and economics in ISI during 2000-2009. Iranian Journal of Information Processing & Management. 2011; 26(4):825-44. (Persian)
27. Heydari M, Valaie N. Accuracy of writing of published papers in two Biomedical Research Journals in Tehran, Iran. Payesh. 2014; 13(4):497-504. (Persian)
28. Abdekhoda H, Noruzi AR, Mohammadi M. Correlation between self-citation and immediacy index of Iranian medical scientific Journals Indexed in Scopus Citation Index between 2005 and 2009. Journal of Payavard Salamat. 2011; 5(3):27-38. (Persian)
29. Ghane MR. Correlation between self-citation and impact factor in Persian journal citation report's medical journals. Health Information Management. 2009; 6(1):53-64. (Persian)
30. Tiew WS. Journal of natural rubber research 1987-1996: a ten-year bibliometric study. IASLIC Bulletin. 1998; 43(2):49-57.
31. Haridasan S, Kulshrestha VK. Citation analysis of scholarly communication in the journal Knowledge Organization. Library Review. 2007; 56(4):299-310.
32. Yousefi A, Gilvari A, Shahmirzadi T, Hemmat M, Keshavarz M. A survey of scientific production of Iranian researchers in the field of immunology in the ISI database. Razi Journal of Medical Sciences. 2012; 19(96):2-11.

[Downloaded from jrh.mazums.ac.ir on 2026-11-03]